

MEDEDELINGEN

Nederlandse Geologische Vereniging
Bijlage van Grondboor & Hamer nr. 3/4- 2011
Kopij voor de 'Mededelingen' van nummer 5 kan vóór
25 augustus 2011 worden gezonden aan P.W. van Olm,
secretaris van de NGV, Bongerd 180, 8212 BK Lelystad,
secretariaat@geologischevereniging.nl

VAN DE BESTUURSTAFEL

Beginners!

Weet u nog hoe het begon? De geologie-hobby die nu zoveel vrije tijd kost? Was het die ene steen, gevonden tijdens die kampeervakantie in Oostenrijk? Was het die smalle, indrukwekkende spelonk waarmee de plaatselijke VVV voortdurend adverteerde? Of was het die kennis die al wat langer bezig was en u wat vondsten liet zien? Misschien wel zo'n prachtig bergkristal. Zelf gevonden tijdens een vakantie in Zwitserland. Maar inmiddels weet u wel beter. Iedereen heeft zo zijn eigen verhaal. Maar beginner waren we allemaal. Dit verenigingsnajaar staat een beetje in het teken van die beginner.

Allereerst is er op 24 september een themadag "fossielen voor beginners". Deze keer willen we proberen de lezingen en de presentaties te richten op de beginnende fossiel-verzamelaar. En daarvoor vragen we u, de doorgewinterde en ervaren verzamelaar, om medewerking. Waar we met name om vragen zijn mensen die, vanuit hun eigen verzameling, wat materiaal (wel gedetermineerd natuurlijk) kunnen meebrengen voor de beginnende (en meestal jeugdige) verzamelaar. Verder zou het heel leuk zijn als u tijdens deze themadag een "prepareerdemonstratie" kon geven. Kortom: met uw enthousiaste medewerking kunnen we een mooie aanzet geven om beginners te laten groeien tot ervaren fossielliefhebbers. Doet u mee?

Verder starten we dit najaar (8 oktober) met een cursus "algemene geologie voor beginners". Docent Tom Reijers zal u gedurende vijf zaterdagen graag informeren over de beginselen van de geologie. Ik raad iedereen die iets over geologie wil (bij)leren aan om zich snel in te schrijven. In het bijzonder nieuwe leden zijn van harte welkom! Voor nadere gegevens zie elders in de deze mededelingenrubriek!

Over gegroeide beginners gesproken! U weet mogelijk al dat de werkgroep "cephalopoden" (bestaande uit professionals én zeer ervaren amateurs) al een aantal jaren werkt aan een speciale publicatie over "Fossiele Cephalopoden van Nederland". Deze publicatie, inmiddels gegroeid tot meer dan 200 A4-pagina's, beschrijft "alle" in Nederland gevonden ammonieten, belemnieten, etc. Het is de bedoeling dat deze uitgave, als nummer 13 in de Staringia-serie, in oktober klaar is en dan gratis wordt toegestuurd aan alle NGV-leden. Dat kan echter alleen doorgaan als we voldoende subsidie kunnen krijgen én als we een voldoende grote oplage kunnen laten drukken. Om daaraan mee te helpen ontving u al eerder een e-mail bericht. Voor degenen die dit bericht hebben gemist volgt hieronder nog een oproep. Mogelijk kunt u nog wat bijdragen!

Hoe kunt u meehelpen aan het verschijnen van Staringia

13? Allereerst kent u misschien nog wel een of meerdere firma's (of personen) die bereid zijn deze uitgave te subsidiëren. Uiteraard zijn we in dat geval graag bereid naam en/of logo in de publicatie te vermelden. Verder stellen we u graag in de gelegenheid om, buiten het ene gratis exemplaar dat u al krijgt als NGV-lid, extra exemplaren te bestellen tegen een voorverkoopprijs van slechts € 9,- per stuk (excl. verzendkosten). Deze prijs geldt slechts tot het moment van drukken (omstreeks eind augustus). Daarna wordt de prijs € 11,-.

Genoeg voor deze keer. Hopelijk kunnen we, zowel op de themadag als op de nieuwe cursus, vele beginners begroeten. Ik kijk er naar uit!

Joost Vermeë

VERSLAG ALGEMENE LEDENVERGADERING 2011

De Algemene Ledenvergadering (ALV) werd gehouden op 14 mei 2011 in Museum Hofland te Laren. Er waren 31 leden aanwezig en van het bestuur: Linda Rose Smit (vice-voorzitter), Jelle Talma (penningmeester) en Willem Schuurman (bestuurslid PR).

Opening/mededelingen

De vice-voorzitter opende de vergadering en heette iedereen welkom. Berichten van verhindering werden ontvangen van Joost Vermeë, Paul van Olm, Bert de Boer en Thomas Kuipers.

Ingekomen stukken

Er was een ingekomen stuk: de resultaten van een enquête uitgevoerd door de Raad van Advies (RvA), betreffende "prioriteiten NGV beleid". De voorzitter van de RvA, Bert Roebert, lichtte de resultaten in het kort toe.

Notulen Algemene Ledenvergadering 2010

De notulen van de ALV 2010 worden zonder op- of aanmerkingen vastgesteld.

Jaarverslag 2010 en begroting 2011 van de penningmeester

Het verslag van de penningmeester wordt heel positief ontvangen. Een aantal vragen en opmerkingen uit de vergadering worden afdoende beantwoord en de vergadering keurt de stukken van de penningmeester unaniem goed. De kascommissie (Piet Thijssen en Henk Verbeek) presenteert haar bevindingen. De kascommissie is tot de conclusie gekomen dat de financiën van de NGV uitstekend beheerd zijn en de commissie bedankt dan ook de penningmeester voor zijn uitstekende werk. De vergadering dechargeert het bestuur voor het gevoerde financiële beleid.

Benoeming kascommissie 2011

Naast Henk Verbeek wordt Gino Smeulders bereid gevonden om in de kascommissie zitting te nemen.

Toekomst Grondboor & Hamer

Door de afwezigheid van de hoofdredacteur Bert de Boer, werd de toelichting gegeven door Willem Schuurman. De redactie van G&H heeft eind 2010 een flinke verandering ondergaan. Wim Hoogendoorn werd opgevolgd door Bert de Boer als hoofdredacteur; daarnaast zijn ook Ronald van Balen en Rieks van der Straaten uit de redactie getreden, terwijl Johan ter Veer als nieuw lid tot de redactie is toegetreten. Deze veranderingen in de redactie waren ook een goede gelegenheid om weer eens na te denken over het te voeren beleid. Gebaseerd op discussies in en tussen de redactie van G&H, het bestuur en de RvA en aangevuld met suggesties van leden heeft de redactie van G&H de volgende beleidsvoorstellen geformuleerd :

- Meer variatie in de artikelen; de laatste tijd was er te veel nadruk op Aardkundige Excursiepunten
- Vaker korte artikelen; geeft meer variatie en maakt het makkelijker voor de amateur om een bijdrage te leveren
- Ook artikelen accepteren die handelen over een onderwerp buiten Europa (toeristisch geologisch of algemene geologie)
- Meer aandacht voor algemene geologie; overzichts artikelen over "de stand van zaken", geschreven door experts in het veld
- Doorgaan met een special per jaar
- Proberen een betere mix te krijgen tussen professionele en amateurbijdragen
- Engelse samenvattingen opnieuw introduceren
- Streven naar een indeling in rubrieken, bv 1 of 2 hoofdartikelen, 1 of meerdere korte bijdragen van verzamelaars/amateurs, geo-nieuws

Daarnaast willen we G&H en de NGV website beter op elkaar afstemmen (vormgeving, inhoud, etc).

Vergadering verzocht het bestuur om de resultaten van de discussies over de toekomst van G&H te delen met de leden (via website, middenkader G&H).

Toekomst NGV

Helaas was onze voorzitter Joost Vermee afwezig maar de vice-voorzitter Linda Rose Smit gaf een uitstekend overzicht van de ideeën die ontwikkeld worden en de discussies die momenteel plaats vinden over de toekomst van de NGV. Heel belangrijk in deze discussie is de rol en positie van de afdelingen, de relatie NGV-GEA, de toegevoegde waarde van een landelijke vereniging zoals de NGV, etc. De vice-voorzitter maakte duidelijk dat dit een moeizaam proces is en dat resultaten niet onmiddellijk voor handen zijn.

De vergadering was tevreden met deze verklaring, maar zou toch graag zien dat de leden beter op de hoogte worden gehouden over deze discussies, bijvoorbeeld weer via korte bestuursmededelingen in het middenkader van G&H of de website.

Bestuursverkiezing

Het NGV bestuur stelt de heer Okke Peijters voor als nieuw bestuurslid van de NGV. Okke is geoloog, afgestuurd aan de VU en werkzaam bij Rijkswaterstaat. Zijn rol in het nieuwe bestuur moet nog ingevuld worden.

Okke Peijters wordt met algemene stemmen benoemd tot bestuurslid.

Zoals al eerder genoemd, onze penningmeester, Jelle

Talma heeft besloten om zijn bestuursfunctie op te geven, maar om door te gaan met zijn werkzaamheden als penningmeester. Om zijn besluit toe te lichten heeft Jelle onderstaande verklaring voorgelezen:

Om zijn besluit toe te lichten heeft Jelle een verklaring voorgelezen. De volledige tekst daarvan wordt aangehecht aan de notulen van deze ALV. Onderstaand een beknopte samenvatting:

Geachte aanwezigen,

"Ik heb besloten vandaag (14-5-11) af te treden als bestuurslid/penningmeester, hoewel ik deze functie pas sinds 2009 vervul. Bij mijn aantreden werd mij gevraagd niet alleen de financiële zaken van de NGV te behartigen, maar als bestuurslid ook deel te nemen aan andere bestuurstaken. Dat heb ik ook gedaan, maar ik heb mij - achteraf gezien - enigszins verkeken op de belasting die dat met zich meebrengt.

Als penningmeester van de NGV heb ik mij net zo opgesteld als in mijn vroegere loopbaan als belastingadviseur en administrateur in het zakelijke bedrijfsleven: de financiële verantwoording moet perfect en onbetwistbaar in orde zijn. Wat dat betreft was er in de NGV een probleem met een buiten de boekhouding vallende "kleine kas". Ik vond dat onacceptabel en heb dat dus aan de orde gesteld. Dat heeft helaas tot enige confrontaties en frustraties geleid. Uiteindelijk is het probleem echter opgelost en dus kan ik nu de financiële zaken van de NGV in goede orde achterlaten. Er zijn geen "open einden" meer.

In goed overleg met het bestuur van de NGV hebben we besloten dat de voorzitter tijdelijk de functie van penningmeester op zich zal nemen. Ikzelf ben graag bereid om als "Financieel Administrateur" het financiële werk voor de vereniging te blijven doen. Ik ben dan "ontslagen" van andere bestuursverplichtingen, terwijl de bestuurlijk verantwoordelijke penningmeester niet wordt belast met duizend-en-een details van de financiële administratie. Bij de ledenadministratie gaat dat in feite net zo: het dagelijkse werk wordt gedaan door de Leden-Administrateur, waardoor het bestuur de handen vrij heeft voor andere belangrijke zaken.

Zo zou er in de NGV nog veel meer aan taakverdeling kunnen worden gedaan: werkgroepen en individuele leden zouden allerlei taken op zich kunnen nemen om het bestuur ruimte te bieden om zich voluit te richten op de toekomst van de vereniging. Want wat dat betreft is er nog meer dan genoeg werk aan de winkel."

Jelle Talma

Plaats en datum ALV 2012

De vergadering heeft besloten om de ALV 2012 op 12 of 19 mei te houden, afhankelijk van feest en vakantiedagen. Ook is besloten om de vergadering om 10.30 of zelfs om 11.00 uur te laten beginnen omdat 9.30 uur als erg vroeg ervaren wordt voor leden die van ver moeten komen. De locatie is nog niet vastgesteld, maar de vergadering stond positief tegenover de suggestie van het bestuur om te kijken of het mogelijk is de ALV in Noord-, Oost- of Zuid-Nederland te houden.

Rondvraag

1. Piet Thijssen vraagt zich af of hij nog een bijdrage kan leveren aan de "zand special". Hij zal zo snel mogelijk contact opnemen met de hoofdredacteur Bert de Boer.

2. Max Farjon, een nieuw NGV lid, wil graag in contact komen met leden die net als hijzelf geïnteresseerd zijn in de evolutie van de mens.

3. Cor Boogaarts drong er nogmaals op aan dat het bestuur de leden beter op de hoogte houdt van nieuwe ontwikkelingen via de website en het middenkader van G&H. Hij stelt ook voor dat bestuursleden zichzelf introduceren in G&H met foto en korte beschrijving van achtergrond en rol in bestuur.

De vice-voorzitter besluit de vergadering om 11.25 uur.

RAAD VAN ADVIES

Op de jaarvergadering in Laren heb ik het Jaarverslag 2010 van de Raad van Advies gepresenteerd. Het verslag is voor NGV-leden beschikbaar. Als u het wilt ontvangen geef dan een berichtje naar: bert.roebert@hetnet.nl. Ik heb bericht dat ik aan het eind van het jaar mijn voorzitterschap van de Raad wil beëindigen en tegelijkertijd de taak van secretaris op mij wil nemen. Op dit moment is er geen secretaris. Ik heb ook die taak de laatste paar jaar vervuld. Het voorzitterschap is een taak die af en toe inzet vraagt meestal op een zelf te kiezen tijd, belangstelling voor het reilen en zeilen van de NGV en de NGV-afdelingen, enig inzicht in hoe Nederlandse verenigingen functioneren, uiteraard belangstelling voor onze hobby c.q. ons vak, een communicatieve opstelling en soms een kritisch oog. Als u iemand weet die er voor zou kunnen voelen deze taak binnen de NGV op zich te nemen of als u zelf daarvoor interesse hebt, aarzel dan niet mij een berichtje te sturen of te bellen. Bij mij kunt u ook informatie krijgen over de Raad van Advies en het werk dat de job met zich kan brengen.

Bert Roebert, Voorzitter Raad van Advies,
tel. 023 5848055, bert.roebert@hetnet.nl.

THEMADA GEN

"Fossielen voor beginners" - Zaterdag 24 september

Tijdens deze themadag willen we ons vooral richten op de beginnende verzamelaar, en dan vooral op de jeugd. Ervaren verzamelaars zullen voorbeelden uit hun verzameling laten zien en mogelijk ook wat meebrengen om uit te delen. Ook zullen er demonstraties zijn van het prepareren van fossielen (uit het gesteente vrijmaken). Hans Steur zal een, op de jeugd gerichte, lezing houden met als titel: "fossielen, een diepgravende hobby". Hans is een zeer ervaren verzamelaar met een eigen website www.steurh.home.xs4all.nl

Uiteraard zal het boekje "De fossielen ontdekgids" (zie aankondiging elders in deze rubriek) verkrijgbaar zijn. Mogelijk is ook de auteur Herman Zevenberg aanwezig om wat te vertellen uit zijn onlangs verschenen boek en over de website www.fossiel.net.

Zoals alle andere themadagen wordt deze themadag gehouden in het gebouw van TNO/Geologische Dienst Nederland op Universiteitscentrum De Uithof in Utrecht. (adres: Princetonlaan 6). De themadag duurt van 11.00 tot

16.00 uur en is voor iedereen gratis toegankelijk. Zie voor de laatste bijzonderheden ook de NGV-website www.geologischevereniging.nl

Vulkanisme - Zaterdag 26 november

De themadag op zaterdag 26 november heeft als onderwerp meegekregen: vulkanisme. Een zeer interessant onderwerp en heel erg actueel als de bijbehorende verschijnselen als aardbevingen en tsunami's daarbij worden meegenomen. We zijn druk bezig met de nadere invulling en het benaderen van sprekers. Manfred van Bergen en Jack Lanting hebben al toegezegd om een vulkanische uitleg te geven.

Suggesties en mogelijkheden om een tafelpresentatie te houden zijn welkom: schuurmanwillem@hotmail.com en/ of paulvanolm@hotmail.com

CURSUSSEN

Nieuw

Cursus "Algemene geologie" voor beginners Deel 1

Op veler verzoek starten we dit najaar met een totaal nieuw cursuspakket. Deze cursus is speciaal bedoeld voor beginners zonder voorkennis van geologie. Het eerste deel van de cursus wordt gegeven op vijf zaterdagen van 10.00 tot 16.00 uur.

Programma:

Dag 1: Inleiding. De ontwikkeling van de geologie. Geologische wetten en regels.

Dag 2: Kringlopen van interne/externe krachten.

Dag 3: De theorie van stollings- en metamorfe gesteenten.

Dag 4: De theorie van sedimentaire gesteenten.

Dag 5: Wat vertellen zanden, kleien en kalken ons verder.

Deelnemers: Aantal minimaal 12, maximaal 20.

Voorkennis: geen.

Toelatingsvoorwaarde: lid zijn van de NGV of van GEA.

Kosten: € 100,- incl. syllabus (ruim 100 pagina's).

Cursusplaats/docent: De cursus wordt gegeven door dr.

Tom Reijers (geoloog, gepensioneerd SHELL-medewerker,

HOOV-docent) in het gebouw van TNO Bouw en

Ondergrond, Princetonlaan 6, Universiteitscentrum

De Uithof, Utrecht.

De eerstvolgende cursus wordt gehouden op 8 en

29 oktober, 12 en 19 november, 10 december.

Als u zeker wilt zijn van deelname wordt aangeraden om u snel aan te melden.

Aanmelding: bij voorkeur via e-mail naar Joost Vermee, Kwaadeindstraat 75, 5041 JK Tilburg.

E-mail: jvermee@xs4all.nl

Zodra definitief vaststaat dat de cursus doorgaat (omstreeks midden september 2011), ontvangt u persoonlijk bericht! Pas daarna betaalt u het cursusgeld.

Cursus "Algemene geologie" voor beginners Deel 2

Het is de bedoeling dat de hiervoor aangekondigde cursus in het voorjaar van 2012 gevolgd wordt door een tweede deel (waarschijnlijk februari/maart). In dit tweede deel komt, weer gedurende vijf zaterdagen, de stratigrafie en de structurele geologie aan de orde.

Leden die eerder de cursus "gesteenteterminatie" (van Maaik van Tooren of Jan Verhofstad) hebben gevolgd kunnen, indien gewenst, met deze vervolgcursus beginnen. Het is – om nog eens een goede herhaling te hebben – echter raadzaam om toch met het boven aangekondigde deel 1 te beginnen.

De cursus wordt waarschijnlijk gegeven op 4, 11, 18, 25 februari en 3 maart 2012. U kunt zich nu al aanmelden. Zodra definitief vaststaat dat de cursus doorgaat (omstreeks midden december) ontvangt u persoonlijk bericht. Pas daarna wordt uw aanmelding definitief en betaalt u het cursusgeld. Bij voldoende plaats kunnen niet-leden ook aan de cursus deelnemen. Kosten zijn dan 120 Euro. NGV/GEA leden hebben tot twee weken voor aanvang van de cursus voorrang.

Cursus "Gesteenteterminatie"

Dit najaar wordt ook de cursus "gesteenteterminatie" weer gegeven.

Inhoud: Tijdens de cursus wordt ingegaan op de textuur en de mineralogie van gesteenten; deze worden bepaald door de ontstaanswijze van de gesteenten. De naamgeving van de gesteenten is dan ook gebaseerd op de ontstaanswijze. Door goed op de textuur van het gesteente te letten is vaak al zichtbaar tot welke hoofdgroep het gesteente behoort, of het m.a.w. een magmatisch, een sedimentair of een metamorf gesteente is. Soms is de naam van het gesteente dan al duidelijk, soms moet in detail naar de mineraalinhoud gekeken worden om tot een definitieve naam te komen. Vandaar dat tijdens de cursus ook tijd wordt besteed aan het herkennen van de belangrijkste gesteentevormende mineralen. Doel van de cursus is dat de cursisten na afloop de belangrijkste gesteenten van een naam kunnen voorzien. Voor wie zich verder wil verdiepen in zwerfstenen is deze cursus een goede basis. Deze cursus is – in tegenstelling tot het gesteentedeel van de cursus algemene geologie – vooral gericht op het in de praktijk herkennen van gesteente. Tijdens de cursus komt een groot aantal stenen ook daadwerkelijk op tafel!

Deelnemers: Aantal minimaal 12, maximaal 16.

Voorkennis: geen.

Toelatingsvoorwaarde: lid zijn van de NGV of van GEA.

Kosten: € 70,-.

Cursusplaats/docente: De cursus wordt gegeven door: drs. Maaik van Tooren in het gebouw van TNO Bouw en Ondergrond, Princetonlaan 6, Universiteitscentrum De Uithof, Utrecht.

De eerstvolgende cursus wordt gehouden op 29 oktober, 12 en 19 november, 10 december 2011. Er zijn nog maar enkele plaatsen beschikbaar. Attentie! Deze cursus loopt voor het grootste deel parallel met de cursus "algemene geologie". Het is dus niet mogelijk aan beide cursussen tegelijk deel te nemen!

Aanmelding: bij voorkeur via e-mail naar Joost Vermee, Kwaadeindstraat 75, 5041 JK Tilburg. E-mail: jvermee@xs4all.nl. Zodra nadere bijzonderheden van de cursus bekend zijn (omstreeks eind september 2011), ontvangt u persoonlijk bericht! Pas daarna wordt uw aanmelding definitief en betaalt u het cursusgeld.

Bij voldoende plaats kunnen niet-leden ook aan de cursus deelnemen. Kosten zijn dan € 85,-. NGV/GEA leden hebben tot twee weken voor aanvang van de cursus voorrang

De Gesteentencursus bij U thuis ?

Mijn vroegere cursus 'gesteenteherkenning' is nu beschikbaar als uitleen/zelfstudie cursus. U kunt thuis op uw gemak alle gesteentesoorten in 200 monsters bestuderen. U kiest zelf wanneer en hoelang u de cursus wilt hebben, plus uw eventuele medecursisten (niet te veel!). Alle illustraties kunt u op eigen PC raadplegen, de toelichtende tekst verwijst op het juiste moment naar monsters en plaatjes. Overig plaatmateriaal, luchtfoto's en ander instructiemateriaal zit er allemaal bij. De cursus is nu bij een van de Afdelingen/Kringen, die in twee groepjes van 4 die dicht bij elkaar wonen, de cursus doorwerken. Ik vraag € 15,- per uitleenweek, ook als u met 2 of meer bent. Halen en terugbrengen dient u zelf te doen: 100 kilo, verdeeld over 7 laden en een kistje. Bij afhalen krijgen u en uw gezelschap de eerste les/inleiding gratis. U dient wel lid van NGV of donateur van GEA te zijn.

Jan Verhofstad, Schellinkhout (bij Hoorn) 0229.503046
jverhofstad@hetnet.nl

BOEKEN

Geologische Wandeling: "De bodem onder Amsterdam"

Wanneer je door de binnenstad van Amsterdam loopt, is het nauwelijks voor te stellen dat onder de gebouwen, straten en grachten niet alleen veen, maar ook veel andere grondsoorten voorkomen die een belangrijk stempel hebben gedrukt op de ontwikkeling van de stad. Hier ligt een aardkundige geschiedenis die enkele honderdduizenden jaren omvat. Landijs, rivieren, zee en wind hebben allemaal bijgedragen aan de vorming van een boeiende en afwisselende bodem, maar ook een bodem waarop het moeilijk wonen en bouwen is.

Onlangs verscheen van de hand van Dr. Wim de Gans het boekje "De bodem onder Amsterdam". Het geeft een routebeschrijving met achtergrondinformatie van een geologische wandeling door de binnenstad. Hoewel de geologische opbouw van de ondergrond natuurlijk niet zichtbaar is, zijn de effecten ervan vaak wel herkenbaar. Dat geldt voor historische bouwwerken, grachten en straten, maar ook voor hedendaagse bouwprojecten, zoals de aanleg van de Noord/Zuid metrolijn.

Al met al voor de (amateur)geoloog een zeer interessant boekje en een leuke wandeling. Het boekje werd slechts in een beperkte oplage gedrukt, maar kan gratis worden gedownload via:

- www.geosites.nl (ga naar "populaire publicaties", en print in A4 formaat)
- www.tno.nl (ga naar "energie", vervolgens naar "gerealiseerde thema's", en print in A5 formaat)

Fossielen voor een jong publiek

Onlangs verscheen het boekje "De fossielen ontdekgids" geschreven door Herman Zevenberg. Herman is de drijvende kracht achter de website www.fossilnet.nl en sinds zijn kinderjaren een gedreven fossielenzoeker. Hij heeft dit boekje speciaal geschreven voor jonge kinderen (8-15 jaar). Het is geïllustreerd door Annie Meussen met hele prachtige en natuurgetrouwe tekeningen van fossielen. Net zoals je ze zelf kunt vinden. Basisbegrippen uit de geologie worden in begrijpelijke taal uitgelegd

en in dezelfde stijl geïllustreerd. Het boek sluit af met hoofdstukken over hoe je nu zelf aan de slag kunt en waar. Een aanrader voor wie een (klein)kind in genoemde leeftijdscategorie heeft en een cadeautje zoekt. Herman Zevenberg: De fossielen ontdekkids – Uitgeverij Ploegsma, illustraties Annie Meussen, 17,95

GEOLOGISCHE REIZEN

Excursies naar het Cantabrische Gebergte:

Geologie en Archeologie door Tom Reijers

(Geo-Training & Travel)

Het Cantabrische Gebergte is bij veel geologen bekend als een uiterst plezierig (voormalig) veldwerkgebied waarover lange verhalen te vertellen zijn. Die worden verteld (ook aan partners die hartelijk uitgenodigd worden) tijdens een geologisch- landschapelijke-culturele excursie op 19 - 26 september aanstaande. Het volledige programma en de mogelijkheid om elektronische rechtstreeks in te schrijven, zijn te vinden op www.mpreizen.nl/geologie. Als u naast geologie ook belangstelling heeft voor archeologie is de aansluitende archeologisch- geologisch-landschapelijk-culturele excursie (26 september t/m 4 oktober) naar het oostelijke deel van het Cantabrische Gebergte een aanrader. Details daarover en mogelijkheid om rechtstreekse te boeken vindt u op www.mpreizen.nl/archeologie. Maar let op, die excursie is al zowat volgeboekt, hier geldt nadrukkelijk "wie het eerst komt kan nog mee". Marco Polo, de logistieke agent, geeft een korting aan deelnemers aan beide (aansluitende) excursies. Beide excursies zijn opgezet en worden geleid door Tom Reijers.

Georeizen

Reisprogramma 2011

- In 2011 zijn er nog 2 mogelijkheden om met Georeizen naar een bijzondere bestemming af te reizen.
- Fuerteventura en Lanzarote (6-16 oktober) Drs. Jack Lanting en drs. Hans Oude Nijhuis nemen u in oktober graag mee naar deze Canarische Eilanden om hun enthousiasme met u te delen. Vulkanisme, cultuur (Cesar Manrique), heerlijke wijn op een ontspannen reis. Om het extra aantrekkelijk te maken is besloten de groep te beperken tot maximaal 16 personen.
 - Aruba, Bonaire, Curaçao (12-26 november). Een relaxte reis naar de Antillen: don't worry, be happy! Onder leiding van dr. Gerard Klaver bekijken we kussenlava's, carbonaatplatforms, magnifieke flamingo's, vissen en koralen.

Reisprogramma 2012

Als u kiest voor "Reizen in ontwikkeling" op www.georeizen.nl kunt u zien wat we van plan zijn in 2012: een mix van reizen die al eens eerder is uitgevoerd met reizen naar nieuwe bestemmingen! Voor ons (en naar we hopen voor u) wordt de reis naar de Cycladen een van de hoogtepunten. Prof. dr. Schuiling is wederom de reisbegeleider, 80 jaar en "still going strong"! Er zijn weinig mensen op deze wereld die zoveel inzicht hebben in hoe onze aarde in elkaar steekt en die dat kunnen vertalen naar creatieve oplossingen voor bijvoorbeeld de wereldwijde "CO₂-uitdaging". In april 2012 staat een reis naar Sardinië op het programma. We organiseren deze reis samen met het

Natuurhistorisch Museum in Cagliari, naast aandacht voor de (vroegere) mijnbouw, paleontologische uitstapjes in het Paleozoïcum (graptolieten), Mesozoïcum (Jura plantenfossielen) en het Tertiair (van Turitella tot zeeegel) staat het werk van wijlen professor Sondaar op Sardinië centraal. Jarenlang heeft de Utrechtse Universiteit onder zijn leiding met grote ploegen studenten op zomerse veldwerken opgravingen verricht naar zoogdierfossielen in de Grotto Corbeddu. We gaan ter plekke (en in de musea) kijken wat de neerslag van al dat onderzoek is. Het instituut voor aardwetenschappen van de Universiteit van Cagliari zorgt voor een gedegen inleiding in de algemene geologie van Sardinië aan het begin van de reis. Dr. Jan Sevink, fysisch geograaf van de Universiteit van Amsterdam heeft meegewerkt aan de voorbereidingen van deze reis ook zijn veldwerkgebieden op Sardinië (bazalt plateau en de kalkduinen) staan op het programma. Ga naar <http://www.georeizen.nl/> en geef aan via het Belangstellingsformulier of u geïnteresseerd bent in een van deze bestemmingen of geef u op als deelnemer.

GEOVARIA

Geopaden op de stuwwal bij Mook

In het grensgebied van noordelijk Noord-Limburg, Duitsland en de provincie Gelderland ligt een prachtig heuvellandschap met uitgestrekte bossen en heidevelden, met stille meertjes, diepe droogdalen en kabbelende beekjes. Dit prachtige gebied maakt deel uit van een omvangrijk stuwwalgebied ontstaan in de voorlaatste ijstijd, het Saalien, zo'n 150.000 jaar geleden. Twee gletsjertongen die tot bij Groesbeek en Kleve reikten duwden de bevroren onderliggende grondlagen omhoog. De ontstane heuvels tot 90 m hoogte strekken zich uit over Nederlands en Duits grondgebied tussen Nijmegen, Beek- Ubbergen, Kleve, Kranenburg, Groesbeek en Mook. In dit gebied zijn nu enkele Geologische Thema Wandelingen uitgezet, waarvan de eerste twee nu gepubliceerd zijn. Daarnaast is er ook een boekje verschenen met algemene geologische informatie over de stuwwal bij Mook.

De boekjes zijn te koop bij de plaatselijke VVV's (VVV Plasmolen-Mook, VVV's in het Rijk van Nijmegen en regio Venlo) en via de website: WWW.Geopaden.nl.

Oergesteenten op Schokland

In het bezoekerscentrum "De Gesteentetuin" van Het Flevolandschap aan de Keileemweg 1 op Schokland is een wisselexpositie met het thema 'Oergesteenten - Schatten uit de diepte' geopend. Daar zijn onder andere een 3,5 miljard jaar oude lavasteen uit Australië en een 2,5 miljard jaar oude steen uit het Urkerbos te zien. De oergesteenten vertellen het verhaal van de recycling van de aardoppervlakte. De Gesteentetuin is iedere zaterdag en zondag van 12:00 tot 17:00 uur geopend.

Trilobieten minimonsters uit de oerzee

Nieuwe expositie in het Natuurhistorisch Museum Maastricht nog te zien t/m 15 januari 2012

Trilobieten golden ruim een kwart miljard jaar lang als het onbetwiste succesnummer van de oerzeeën. Toch viel uiteindelijk het doek voor deze opvallende wezens.

Ook in Nederland zijn fossielen van deze stokoude diertjes gevonden. De nieuwe tijdelijke expositie van het Natuurhistorisch Museum Maastricht zet de minimonsters van de oerzee vól in de schijnwerpers.

Natuurhistorisch Museum Maastricht
De Bosquetplein 7, Maastricht.

Gesteenten en fossielen uit zandzuigerij de Haerst

Zandzuigerij de Haerst bij Zwolle is een smeltkroes van gesteenten en fossielen uit bijna alle windstreken en tijden van het Cambrium tot heden. Jarenlang is hier door amateurgeologen en professionals naar opgezogen vondsten gezocht. Van al deze vondsten is een vrij complete verzameling bij elkaar gebracht in een grote zaal van het Ecodrome te Zwolle. Vanuit het noorden is in deze zandzuigerij veel gesedimenteerd door de grote rivier de Eridanos en natuurlijk door het ijs vooral uit het Saalien. De oostelijke rivieren Elbe, Weser en Vecht hebben hier veel materialen neergelegd evenals de Rijn en de Maas uit het zuiden. Bijna alle fossiele botten van ijsstijddieren zijn hier gevonden, kortom een leuke expositie uit de ondergrond van Zwolle. De expositie duurt tot eind oktober 2011 in: Ecodrome park, Willemsvaart 19, 8019 AB Zwolle.

NIEUWS VAN DE AFDELINGEN

Afdeling Winterswijk

Na ruim een jaar ervaring met verenigingsavonden in Ratum (in de directe omgeving van de Steengroeve) is gebleken dat veel leden dit niet ideaal vonden. "Te ver weg, 's avonds over onverlichte wegen" enz.

De verenigingsavonden zullen voortaan worden gehouden in het zalencentrum van de Zonnebrinkkerk, op loopafstand van spoor- en busstation. Adres: Zonnebrinkkerk, Zonnebrink 61, 7101 NB Winterswijk

Nieuws uit Limburg

De eerste excursies zijn alweer achter de rug en goed bezocht. Ook in de mergelgroeve 't Rooth (pardon; kalksteengroeve !) worden weer leuke vondsten gedaan. Vorig jaar werd er tijdelijk niet gewerkt in de groeve, waardoor er geen aanvoer van "vers" materiaal kwam. Verder wil ik nog wijzen op een speciale tentoonstelling over trilobieten in het Natuurhistorisch Museum te Maastricht. Te zien vanaf 20 juni.

De komende excursies, behalve die naar de ENCI, zijn:
Zaterdag 16 juli: Steenstort voormalige mijn Laura en Vereniging te Eygelshoven
Zaterdag 20 augustus: Grind- en zandgroeve De Groot

Bijeenkomst: 9.30 u, aan de ingang van de groeve, Europaweg in Ubach over Worms (gem. Landgraaf).
Natuurlijk is groeve 't Rooth weer elke zaterdag open van 9.00 tot 16.00 uur. De lezingen starten na de vakantie weer op 13 september met een lezing over Maasgesteenten.

Data en nadere gegevens over de lezingen en excursies van de afdeling Limburg worden in het eerste nummer van

ons tijdschrift "Sprekende Bodem" gepubliceerd of kunnen op de website van de NGV Afdeling Limburg (<http://www.geologischevereniging.nl/afdelingen/limburg/>) ingezien worden.

Afdeling Zwolle e.o.

De bijeenkomsten vinden maandelijks plaats van september tot en met mei in de Eli Heimanszaal van het Ecodrome te Zwolle, Willemsvaart 19. De zaal is om 19.30 uur open en de lezingen beginnen om 20.00 uur.

Terugblik

Op 20 mei 2011 hielden we onze verenigingsavond in de CSG Reggesteyn in Nijverdal. Eén van onze leden is daar docent en leidt op de scholengemeenschap een geologieclub (waarvan een aantal leden deze avond aanwezig waren), waarmee hij gesteenten, fossielen en mineralen bestudeert en één- en meerdaagse excursies in binnen- en buitenland organiseert. Op de verenigingsavond gaf hij een presentatie over de rol die de geologie in het huidige Aardrijkskunde onderwijs speelt. Verder hebben we die avond de collectie van zijn geologieclub bekeken en hebben mineralen en fossielen gedetermineerd.

Programma

Op 9 september 2011 gaan we de expositie in het Ecodrome over zandwinning De Haerst bij Zwolle bekijken. Het Ecodrome heeft een expositie geopend van vondsten van deze zandwinning. Ons verenigingslid Wim Winterman zal, voorafgaand aan de rondgang door het Ecodrome, een diaprojectie geven over De Haerst.

Op 7 oktober 2011 zal de heer A.J. Roebert uit Bennekom een lezing verzorgen over Egypte. Sinds 1991 komt hij (beroepsmatig) daar een paar keer per jaar en deze avond zal hij ons meenemen op een geologische reis kriskras door Egypte.

Afdeling Twente

Dinsdag 20 september 2011: Meebrengen en tonen eigen vondsten en boeken; 2 à 3 korte (ca 15') presentaties door leden.

Zaterdag 1 oktober 2011: Najaarsexcursie naar de groeve Höver bij Hannover, kalkmergel uit het Boven-Krijt.

Dinsdag 18 oktober 2011: Paul Hille, lezing: "De Ediacara fauna, de eerste(?) meercellige levensvormen".

Dinsdag 15 november 2011: Peter Koomen, conservator bij het Natuurmuseum Friesland in Leeuwarden over "De evolutie van spinnen".

Dinsdag 20 december 2011: Eric Mulder, conservator bij het natuurmuseum 'Natura Docet' in Denekamp: "Biodiversiteit in de oertijd".

Dinsdag 17 januari 2012: Jaarvergadering.

Locatie lezingen:

museum Twentse Welle, het Roozendaal 11,
7523 XG Enschede.
Aanvang: 19.30 uur.